Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

23. jaanuar 2025 *

Eelotsusetaotlus – Tarbijakaitse – Tarbijakrediidilepingud – Direktiiv 2008/48/EÜ – Nõuded tarbijakrediidilepingus sisalduvale kohustuslikule teabele – Teavitamiskohustus – Lepingu kestus – Krediidi kulukuse aastamäär – Krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused

Kohtuasjas C-677/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Krajský súd v Prešove (Prešovi maakonnakohus, Slovakkia) 12. oktoobri 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. novembril 2023, menetluses

A. B.,

F. B.

versus

Slovenská sporiteľňa a.s.,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: esimese koja president F. Biltgen seitsmenda koja presidendi ülesannetes, viienda koja president M. L. Arastey Sahún (ettekandja) ja kohtunik J. Passer,

kohtujurist: A. M. Collins,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– A. B. ja F. B., esindaja: *advokát* I. Šafranko,

– Slovenská sporiteľňa a.s., esindaja: *advokát* M. Dubovský,

– Slovakkia valitsus, esindaja: E. V. Larišová,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

– Euroopa Komisjon, esindajad: P. Ondrůšek ja A. Tokár,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66; parandused ELT 2009, L 207, lk 14, ja ELT 2011, L 234, lk 46), mida on muudetud komisjoni 14. novembri 2011. aasta direktiiviga 2011/90/EL (ELT 2011, L 296, lk 35) (edaspidi „direktiiv 2008/48“).

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, milles on vastamisi ühelt poolt kaks tarbijat A. B. ja F. B. ning teiselt poolt pank Slovenská sporiteľňa a.s. ning mis puudutab nõuet tuvastada krediidilepingu (edaspidi „põhikohtuasjas kõne all olev leping“) teatavate tingimuste tühisus ning otsustada, et asjaomase krediidi pealt ei tule maksta intressi ja tasusid.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2005/29

3 Direktiivi 2005/29 artikli 3 „Reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse artiklis 5 sätestatud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.“

Direktiiv 2008/48

4 Direktiivi 2008/48 põhjenduses 31 on märgitud:

„Selleks et tarbija oleks teadlik oma krediidilepingust tulenevatest õigustest ja kohustustest, peaks kogu vajalik teave olema lepingus esitatud selgel ja arusaadaval viisil.“

5 Selle direktiivi artikli 5 „Lepingueelne teave“ lõikes 1 on sätestatud:

„Mõistliku aja jooksul enne tarbija sidumist krediidilepingu või mis tahes muu krediidilepingut puudutava pakkumisega esitavad krediidiandja ja vajaduse korral krediidivahendaja tarbijale krediidiandja poolt pakutud lepingutingimustele ning vajaduse korral tarbija eelistustele ja tema poolt esitatud teabele tuginedes vajaliku teabe, et tarbija saaks erinevaid pakkumisi võrrelda eesmärgiga teha krediidilepingu sõlmimise otsus kõiki asjaolusid arvesse võttes. […]

Kõnealune teave täpsustab järgmisi andmeid:

[…]

g) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija poolt makstav kogusumma tüüpilise näite kujul, märkides kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused; kui tarbija on teavitanud krediidiandjat ühest või mitmest tema poolt eelistatud krediidilepingu komponendist, nagu näiteks krediidilepingu kestus ja krediidi kogusumma, võtab krediidiandja neid komponente arvesse; kui krediidileping võimaldab krediiti kasutada mitmel erineval viisil ning seejuures on krediidiga seotud tasud ja laenuintress erinevad ning krediidiandja kasutab I lisa II osa punktis b esitatud eeldust, näitab ta ära, et muud seda tüüpi krediidilepingu krediidi kasutamise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad kulukuse aastamäärad;

[…]“.

6 Direktiivi artiklis 6 „Arvelduskrediidi vormis sõlmitavate teatud krediidilepingute ja teatud spetsiifiliste krediidilepingute lepingueelne teave“ on sätestatud:

„1. Mõistliku aja jooksul enne tarbija sidumist krediidilepingu või mis tahes muu artikli 2 lõikes 3, lõikes 5 või lõikes 6 osutatud krediidilepingut puudutava pakkumisega esitavad krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja tarbijale krediidiandja poolt pakutud lepingutingimustele ning vajaduse korral tarbija eelistustele ja tema poolt esitatud teabele tuginedes vajaliku teabe, et tarbijad saaksid erinevaid pakkumisi võrrelda ning teha krediidilepingu sõlmimise otsuse kõiki asjaolusid arvesse võttes.

Kõnealune teave täpsustab järgmisi andmeid:

[…]

f) krediidi kulukuse aastamäär tüüpnäidete kujul, milles nimetatakse kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused;

[…]“.

7 Direktiivi artiklis 10 „Krediidilepingus sisalduv kohustuslik teave“ on sätestatud:

„1. Krediidileping koostatakse paberil või mõnel muul püsival andmekandjal.

Kõik lepingupooled saavad krediidilepingu koopia. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira krediidilepingu sõlmimise õiguspärasust käsitlevate liikmesriikide õigusnormide kohaldamist, kui need on kooskõlas ühenduse õigusega.

2. Krediidilepingus täpsustatakse selgelt ja kokkuvõtlikult järgmine:

[…]

c) krediidilepingu kestus;

[…]

g) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija poolt makstav kogusumma, mis on arvutatud krediidilepingu sõlmimise ajal; märgitakse kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused;

h) tarbija poolt tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

[…]“.

8 Direktiivi 2008/48 artikli 14 „Taganemisõigus“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Tarbija võib krediidilepingust taganeda neljateistkümne kalendripäeva jooksul põhjust esitamata.

Kõnealuse taganemisõiguse tähtaeg algab:

a) krediidilepingu sõlmimise päeval või

b) päeval, mil tarbija sai kätte artikli 10 kohased lepingutingimused ja teabe, juhul kui see päev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a osutatud kuupäev.“

9 Kõnealuse direktiivi artikkel 19 „Krediidi kulukuse aastamäära arvutamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„[…]

3. Krediidi kulukuse aastamäära arvutamine põhineb eeldusel, et krediidileping jääb kehtima kokkulepitud ajavahemiku vältel ning et krediidiandja ja tarbija täidavad oma kohustusi krediidilepingus kokku lepitud tingimustel ja tähtaegadel.

4. Kui krediidilepingus on sätestatud, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel võib arvestada muutuva intressimääraga ning vajaduse korral krediidi kulukuse aastamääras sisalduvate tasudega, mis ei ole arvutamise hetkel määratavad, arvutatakse krediidi kulukuse aastamäär eeldusel, et laenuintress ja muud tasud jäävad algtasemega võrreldes fikseerituks ja kohaldatavaks krediidilepingu lõppemiseni.

5. Vajaduse korral võib krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel lähtuda I lisas esitatud lisaeeldustest.

Kui käesolevas artiklis ja I lisa II osas esitatud eeldused ei ole krediidi kulukuse aastamäära ühetaoliseks arvutamiseks piisavad või ei vasta enam turusituatsioonile, võib komisjon kindlaks määrata lisaeeldused krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks või muuta olemasolevaid eeldusi. […]“.

10 Direktiivi artikli 22 „Ühtlustamine ja käesoleva direktiivi sätete imperatiivsus“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Kuna käesolev direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid, ei või liikmesriigid oma siseriiklikus õiguses säilitada või vastu võtta käesolevas direktiivis sätestatust erinevaid sätteid.“

11 Direktiivi artiklis 23 „Karistused“ on ette nähtud:

„Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.“

12 Direktiivi 2008/48 I lisa II osa punktides a–j on loetletud lisaeeldused krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks.

Slovakkia õigusnormid

13 9. märtsi 2010. aasta seadusega nr 129/2010 tarbijakrediidi ning muus vormis tarbijatele antava krediidi ja laenude kohta, millega muudetakse ja täiendatakse teatavaid seadusi (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) (nr129/2010 *Z. z*), põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „seadus nr 129/2010“) võeti Slovaki õigusesse üle direktiiv 2008/48.

14 Seaduse nr 129/2010 §-s 9 on sätestatud:

„1. Tarbijakrediidileping koostatakse kirjalikus vormis. Iga lepingupool peab saama vähemalt ühe eksemplari paberil või muul püsival andmekandjal, mis on tarbijale kättesaadav.

2. Tarbijakrediidileping peab peale tsiviilseadustikus (Občiansky zákonník) ette nähtud üldiste andmete sisaldama järgmisi andmeid:

[…]

f) tarbijakrediidilepingu kestus ja tarbijakrediidi viimase osamakse tasumise kuupäev;

g) tarbijakrediidi kogusumma, krediidi vääring ja krediidi väljamaksmise viis;

[…]

i) tarbijakrediidi intressimäär, selle määra suhtes kohaldatavad tingimused, indeks- või viiteintressimäär, millega tarbijakrediidi intressimäär on seotud, samuti tähtajad, mil tarbijakrediidi intressimäära kohandatakse, selliste kohanduste tegemise tingimused ja kord; kui sõltuvalt olukorrast kohaldatakse erinevaid tarbijakrediidi intressimäärasid, esitatakse eespool nimetatud teave kõigi kohaldatavate tarbijakrediidi intressimäärade kohta;

j) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma, mis arvutatakse krediidilepingu sõlmimise ajal olemasolevate andmete alusel; märkida tuleb kõik kõnealuse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused;

k) krediidi põhiosa, intressi ja muude tasude maksete summa, arv ja maksetähtajad, vajaduse korral tagasimaksete tegemise järjekord erineva intressiga laenujääkide puhul;

[…]

m) kokkuvõtlik teave intressi ja seotud püsi- või ühekordsete tasude maksmise kuupäevade ja tingimuste kohta, kui tasud ja intress makstakse ilma krediidi põhiosa tagasimakseta;

n) vajaduse korral tasu ühe või mitme niisuguse konto pidamise eest, mis kajastavad nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kandeid, välja arvatud juhul, kui konto avamine ei ole kohustuslik, koos maksevahendi kasutamise tasudega nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kannete eest ning muud krediidilepinguga seotud tasud ja tingimused, mil selliseid tasusid muuta saab;

[…]

r) nende tasude summa, mida tarbija peab notariaalsete toimingute eest maksma, kui need on krediidiandjale teada.

[…]“.

15 Seaduse nr 129/2010 § 11 lõige 1 sätestab:

„Tarbijakrediit loetakse antuks ilma intressi ja tasudeta, kui:

[…]

b) tarbijakrediidileping ei sisalda § 9 lõike 2 punktides a–k, r ja y osutatud teavet.“

16 Tsiviilseadustiku § 122 näeb ette, et tähtajad tuleb esitada muu hulgas kuudes ja aastates.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

17 A. B. ja F. B. sõlmisid 29. oktoobril 2014 Slovenská sporiteľňaga põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu, mille kapital krediteeriti neile samal päeval pangakontole. Põhikohtuasjas kõne all olev leping sõlmiti kindlaksmääratud tähtajaks, kuivõrd põhikohtuasja hagejad kohustusid maksma asjaomase laenu tagasi 108 kuumaksena igakuises summas 54,20 eurot. Iga kuumakse tuli tasuda kuu kahekümnendaks päevaks. Esimene osamakse tuli tasuda 20. detsembriks 2014 ja lepiti kokku, et viimane osamakse tasutakse 20. novembril 2023.

18 Põhikohtuasjas kõne all olev leping nägi ette 17,93% krediidi kulukuse aastamäära ja tagasimakstava kogusumma 5858,98 eurot. Selle lepingu rubriik „Krediidi kulukuse aastamäära arvutamise aluseks võetud eeldused“ oli sõnastatud järgmiselt: „Krediit makstakse välja kohe ja kogu summa ulatuses; krediidisaaja täidab oma kohustused krediidilepingus märgitud tingimustel ja tähtaegade jooksul; intress kehtib kuni laenusuhte kestuse lõpuni.“ Lepingu III osa punktis 12 oli märgitud: „Leping sõlmitakse kindlaksmääratud ajaks kuni kõigi kohustuste täieliku täitmiseni.“

19 Põhikohtuasja hagejad leidsid, et viimati nimetatud tingimus on „ebaselge“ ja asendas krediidilepingu kestuse kohustusliku äranäitamise. Lisaks märkisid nad, et põhikohtuasjas kõne all olevas lepingus ei olnud märgitud lepingu kestust ega krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldusi.

20 Kuna põhikohtuasja hagejad leidsid, et põhikohtuasjas kõne all olev leping rikub nende kui tarbijate õigusi, esitasid nad Okresný súd Prešovile (Prešovi piirkondlik kohus, Slovakkia) nõude tuvastada selle lepingu tingimuste tühisus ning tuvastada, et krediidi pealt ei tule maksta intressi ja tasusid.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, Krajský súd v Prešove (Prešovi maakonnakohus, Slovakkia), kellele põhikohtuasja hagejad esitasid selle kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse, leiab, et krediidi maksmise esimese ja viimase osamakse tähtpäevad ei vasta tingimata lepingu tegelikule kestusele. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul oleks „äärmiselt problemaatiline“ määrata kindlaks krediidi andmise täpne aeg, krediidi kestus ning kõigi krediidilepingust tulenevate kohustuste täieliku täitmise kuupäev.

22 Samas on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et direktiivi 2008/48 sätted ja eelkõige selle artikli 10 lõige 2 nõuavad, et krediidilepingu kestus oleks lepingus täpsustatud, kuna tarbija ainus võimalus arvutada see kestus, võttes arvesse krediidi tagasimaksetähtaegu, ei ole selles osas piisav.

23 Lisaks, kuna tsiviilseadustiku §-s 122 on ette nähtud, et tähtaegu tuleb väljendada muu hulgas kuudes ja aastates, võib põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu kestuse kindlaksmääramist pidada sõnaselgeks ja seega direktiivis 2008/48 sätestatud selguse ja kokkuvõtlikkuse nõudele vastavaks.

24 Mis puudutab nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) ja direktiivi 2005/29 ning hoolimata asjaolust, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole esitanud küsimust nende direktiivide tõlgendamise kohta, leiab see kohus esiteks, et lepingutingimuste täpsuse nõude tõlgendamisel on vaja arvesse võtta direktiivi 93/13 – vastavalt direktiivile 2008/48 –, ja tõdeb teiseks, et küsimus, kas krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused on olulise tähtsusega, on seotud võimaliku eksitava kauplemisvõtte olemasolu väljaselgitamisega. Sellega seoses tekib küsimus, kas käesoleval juhul vastab ajavahemik pärast krediiditeenuse osutamise lõpetamist, mis võib langeda ajale pärast põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu kestuse lõppu, ajavahemikule pärast asjaomast äritehingut direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

25 Lisaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, miks nõuab direktiiv 2008/48 mitte ainult krediidi kulukuse aastamäära, vaid ka kõigi selle määra arvutamiseks kasutatud eelduste äramärkimist lepingus, arvestades et kõik selle arvutamiseks vajalikud eeldused on lepingu kohustuslikud elemendid, mis peavad olema lepingus konkreetselt märgitud.

26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et selles direktiivis ette nähtud nõue esitada krediidilepingus eeldused, mida kasutati krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks, on põhjendatud asjaoluga, et keskmist tarbijat ei saa pidada võimeliseks kõiki neid eeldusi ise kindlaks tegema.

27 Nendel asjaoludel otsustas Krajský súd v Prešove (Prešovi maakonnakohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et

– krediidilepingu kestust käsitlevaks selgeks ja kokkuvõtlikuks lepingutingimuseks tuleb pidada krediidilepingu kestuse sõnaselget äramärkimist muu hulgas lepingu algus- ja lõppkuupäeva (alates... kuni...) piiritlemise vormis, võimalik, et kasutades kalendri ajaühikuid, nagu kuud või aastad (näiteks „üheks aastaks“), või

– selleks, et oleks tegemist krediidilepingu kestust käsitleva selge ja kokkuvõtliku lepingutingimusega, piisab, kui toimitakse nii, et tarbija peab lepingu kestuse ise välja arvestama või tegema selle lepingutingimuste alusel kindlaks muul viisil, näiteks kuumaksete arvu või laenu täieliku tagasimaksmise hetke alusel?

2. Kas [direktiivi 2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus sisalduv viide lepingu kestusele määrab ära ajavahemiku „äritehingu ajal“ direktiivi [2005/29] artikli 3 lõike 1 tähenduses?

3. Kas [direktiivi 2008/48] artikli 10 lõike 2 punkti g osades, mis on sõnastatud kui „selgelt ja kokkuvõtlikult“ ja „kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused“, tuleb tõlgendada nii, et

– krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused peavad olema lepingus sõnaselgelt märgitud krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldustena, või

– peab tarbija krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused ise lepingutingimuste alusel kindlaks tegema?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

28 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus peab olema sõnaselgelt märgitud lepingu kestus, või piisab sellest, kui lepingutingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt selle kestuse välja selgitada.

29 Kõigepealt tuleb meenutada, et selle sätte kohaselt märgitakse krediidilepingus selgelt ja kokkuvõtlikult krediidilepingu kestus.

30 Nagu nähtub direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikest 2, arvestades selle direktiivi põhjendust 31, on nõue täpsustada selles sättes loetletud andmed paberil või mõnel muul püsival andmekandjal koostatud krediidilepingus selgelt ja kokkuvõtlikult vajalik selleks, et tarbijal oleks võimalik teada oma õigusi ja kohustusi (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 31, ning 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 See, et tarbija teaks ja mõistaks hästi punkte, mida krediidileping peab vastavalt direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikele 2 kohustuslikult sisaldama, on vajalik selleks, et lepingut saaks nõuetekohaselt täita (9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 See nõue aitab kaasa direktiiviga 2008/48 taotletava eesmärgi saavutamisele, milleks on näha tarbijakrediidi valdkonnas mitmes põhiküsimuses ette täielik ja imperatiivne ühtlustamine, mida on vaja selleks, et tagada kõikidele Euroopa Liidu tarbijatele nende huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ja aidata kaasa hästi toimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 32, ning 9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Lisaks võttis Euroopa Kohus konkreetsel juhtumil seisukoha selle nõude ulatuse kohta seoses krediidilepingus järgmiste andmete esitamisega: tarbija poolt vastavalt selle direktiivi artikli 10 lõike 2 punktile h tehtavate maksete summa, arv ja sagedus.

34 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et viimati nimetatud sätte eesmärk on tagada, et tarbija teab kuupäeva, mil iga tehtav makse muutub sissenõutavaks. Järelikult, kui selle lepingu tingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt välja selgitada nende maksete kuupäevad, on see eesmärk täidetud (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punktid 48 ja 49).

35 Nende kaalutluste põhjal järeldas Euroopa Kohus, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti h tuleb tõlgendada nii, et ei ole vaja, et krediidilepingus oleks märgitud tarbija poolt tehtava iga makse täpne kuupäev, kui lepingu tingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt maksete kuupäevad välja selgitada (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 50).

36 Käesolevas kohtuasjas tuleb kohaldada viimati nimetatud kohtuotsuses esitatud arutluskäiku direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tõlgendamise kohta.

37 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 30 ja 31 viidatud kohtupraktikast, on see, et tarbija teadis lepingu lõppemise hetke, keskse tähtsusega selleks, et tarbija saaks kasutada oma õigusi ja täita oma kohustusi ning seda lepingut nõuetekohaselt täita.

38 Lisaks, nagu Euroopa Kohus on otsustanud, kujutab lepingu täitmine endast lepinguliste kohustuste lõppemise loomulikku mehhanismi (vt selle kohta 21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus BMW Bank jt, C-38/21, C-47/21 ja C-232/21, EU:C:2023:1014, punkt 279).

39 Lepinguliste kohustuste lõppemine tähistab aga lepingu lõppemist ja määrab seega kindlaks lepingu kestuse.

40 Euroopa Kohus asus seisukohale, et krediidilepingu täieliku täitmise korral ei saa direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 ette nähtud teabe esitamise kohustus põhimõtteliselt enam saavutada selle sätte eesmärki, milleks on võimaldada tarbijal saada kogu teave, mis on vajalik lepingu nõuetekohaseks täitmiseks ja eelkõige oma õiguste, sealhulgas taganemisõiguse kasutamiseks, nii et tal oleks võimalik teada oma õiguste ja kohustuste ulatust. Sellest tuleneb, et need kohustused ei ole enam sama otstarbekad, kui leping on täielikult täidetud (21. detsembri 2023. aasta kohtuotsus BMW Bank jt, C-38/21, C-47/21 ja C-232/21, EU:C:2023:1014, punkt 277).

41 Käesoleval juhul ei ole põhikohtuasjas kõne all olevas lepingus sõnaselgelt täpsustatud selle kestust, vaid märgitud on põhikohtuasja hagejate poolt tasumisele kuuluvate igakuiste maksete arv ning esimese ja viimase kuumakse maksetähtpäev.

42 Käesoleva kohtuotsuse punktides 37–40 esitatud kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et sellise krediidilepingu nagu põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu kestus on tihedalt seotud kõigi selle lepingu poolte kohustuste täieliku täitmisega ning seega peamiselt laenu põhiosa väljamaksmisega krediidiandja poolt ja krediidi täieliku tagasimaksmisega krediidisaaja poolt.

43 Järelikult ei pea krediidilepingu kestus vastavalt direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktile c imperatiivselt seisnema lepingu täpse algus- ja lõppkuupäeva formaalses äranäitamises, kui lepingu tingimused võimaldavad tarbijal selle kestuse raskusteta ja kindlalt kindlaks määrata.

44 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on võtta arvesse kõiki põhikohtuasjas kõne all olevas lepingus sisalduvaid tingimusi, eelkõige neid, milles on märgitud tasumisele kuuluvate igakuiste maksete arv ning krediidi tagasimaksmiseks ette nähtud esimese ja viimase kuumakse maksetähtpäev, ning võimalikke muid tingimusi, mis näevad ette poolte kohustused, et kontrollida, kas käesoleval juhul võimaldavad kõik need tingimused tarbijal raskusteta ja kindlalt kindlaks määrata selle lepingu kestuse.

45 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus ei pea tingimata sõnaselgelt ära märkima lepingu kestust, kui selle lepingu tingimused võimaldavad tarbijal selle kestuse raskusteta ja kindlalt välja selgitada.

Teine küsimus

46 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et krediidilepingus selle lepingu kestuse äramärkimine määrab kindlaks ajavahemiku, mis leiab aset asjaomase tehingu „ajal“ direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

47 Kõigepealt tuleb märkida, et viimati nimetatud sätte kohaselt kohaldatakse direktiivi 2005/29 ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes, nagu need on määratletud direktiivi artiklis 5, „enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal“.

48 Tuleb lisada, et Euroopa Kohus on direktiivi 2005/29 sätteid direktiivi 2008/48 tõlgendamisel küll juba arvesse võtnud (vt selle kohta 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus Ultimo Portfolio Investment (Luksemburg), C-303/20, EU:C:2021:479, punktid 42–45).

49 Käesoleval juhul tuleb siiski tõdeda, et põhikohtuasja hagejad paluvad oma hagis esiteks tuvastada põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu tingimuste tühisus direktiivi 2008/48 ja seda direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusnormide rikkumise tõttu ning teiseks tuvastada, et asjaomane krediit on intressi ja tasudeta.

50 Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tõlgendamist ei mõjuta *a priori* mitte kuidagi see, kui krediidilepingus on märgitud, et lepingu kestus on ajavahemik, mis leiab aset asjaomase tehingu „ajal“ direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.

51 Pealegi ei sisalda eelotsusetaotlus andmeid, mis võimaldaksid kindlaks teha teise küsimuse aluseks oleva hüpoteesi; ka ei nähtu sellest põhjusi, miks vastus sellele küsimusele on käesoleval juhul põhikohtuasja lahendamiseks vajalik.

52 Neil asjaoludel on teine küsimus hüpoteetiline ja seetõttu vastuvõetamatu.

Kolmas küsimus

53 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti g tuleb tõlgendada nii, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused peavad olema krediidilepingus sõnaselgelt nimetatud, või piisab sellest, kui tarbija saab need lepingutingimusi analüüsides ise välja selgitada.

54 Kõigepealt tuleb meenutada, et selle sätte kohaselt on krediidilepingus selgelt ja kokkuvõtlikult märgitud krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija poolt tasumisele kuuluv kogusumma, mis on arvutatud krediidilepingu sõlmimise ajal, kusjuures samuti tuleb märkida kõik selle määra arvutamiseks kasutatud eeldused.

55 Nende eelduste kohta tuleb tõdeda, et direktiivi 2008/48 artikli 19 lõikes 3 on esiteks ette nähtud, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamine põhineb eeldusel, et krediidileping jääb kehtima kokkulepitud ajavahemiku vältel ning et krediidiandja ja tarbija täidavad oma kohustusi krediidilepingus kokku lepitud tingimustel ja tähtaegadel. Teiseks, vastavalt selle artikli lõikele 4, kui krediidilepingus on sätestatud, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel võib arvestada muutuva intressimääraga ning vajaduse korral krediidi kulukuse aastamääras sisalduvate tasudega, mis ei ole arvutamise hetkel määratavad, arvutatakse krediidi kulukuse aastamäär eeldusel, et laenuintress ja muud tasud jäävad algtasemega võrreldes fikseerituks ja kohaldatavaks krediidilepingu lõppemiseni. Kolmandaks näeb nimetatud artikli lõige 5 ette, et vajaduse korral võib krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel lähtuda I lisas esitatud lisaeeldustest. Neljandaks on selle lisa II osa punktides a–j täpsustatud erinevaid lisaeeldusi, mis on vajalikud krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks.

56 Tuleb lisada, et kohustus viidata krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldustele tüüpilise näite kujul on ette nähtud ka direktiivi 2008/48 artikli 5 lõike 1 punktis g ja artikli 6 lõike 1 punktis f kui nõue lepingueelse teabe valdkonnas.

57 Krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatavate erinevate eelduste nimetamine lepingueelses etapis võimaldab eelkõige saavutada direktiivi 2008/48 artikli 5 lõikes 1 nimetatud eesmärki, mis puudutab teavet, mis on vajalik selleks, et tarbija saaks võrrelda erinevaid pakkumisi eesmärgiga teha krediidilepingu sõlmimise otsus kõiki asjaolusid arvestades, kuivõrd seda võrdlust peaks olema võimalik teha, kui ta võtab arvesse tema käsutuses olevate erineva kestusega pakkumiste krediidi kulukuse (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Soho Group, C-686/19, EU:C:2020:582, punkt 48).

58 Mis puutub kohustusse märkida krediidilepingus need erinevad eeldused vastavalt direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktile g, siis nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 30 viidatud kohtupraktikast, et selle kohustuse eesmärk on tagada, et tarbijal oleks võimalik teada oma õigusi ja kohustusi.

59 See märge peab seega võimaldama tarbijal kontrollida, kas ettevõtja arvutas krediidi kulukuse aastamäära õigesti, ja kui mitte, siis kasutada oma õigusi, eelkõige direktiivi 2008/48 artiklis 14 ette nähtud taganemisõigust, kusjuures taganemisõiguse kasutamise tähtaega pikendatakse juhul, kui on rikutud selle direktiivi artiklis 10 ette nähtud nõudeid ja muid riigisisestes õigusnormides ette nähtud õigusi, karistusena, mis on kehtestatud vastavalt selle direktiivi artiklile 23.

60 Sellega seoses on Euroopa Kohus otsustanud, et keskset tähtsust omab kohustus märkida krediidilepingus muu hulgas sellised andmed nagu krediidi kulukuse aastamäär, millele on viidatud direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punktis g (9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 70).

61 Seda kohtupraktikat kohaldades tuleb sedastada, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eelduste mainimine krediidilepingus on eelkõige käesoleva kohtuotsuse punktides 58 ja 59 esitatud põhjustel tarbija jaoks samuti olulise tähtsusega.

62 Kuna nende andmete märkimata jätmine krediidilepingus võib seada kahtluse alla tarbija võimaluse hinnata oma kohustuse ulatust, tuleb riigisisestes õigusnormides ette nähtud karistust, mille kohaselt kaotab krediidiandja oma õiguse saada intressi ja lisatasusid, pidada direktiivi 2008/48 artikli 23 tähenduses proportsionaalseks (vt selle kohta 9. novembri 2016. aasta kohtuotsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 71).

63 Arvestades, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 55, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused võivad olla keerulised, on vaja need krediidilepingus selgelt, kokkuvõtlikult ja sõnaselgelt ära märkida, kuna ei piisa sellest, kui tarbijal on üksnes võimalik need selle lepingu eri tingimusi lugedes välja selgitada.

64 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti g tuleb tõlgendada nii, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused peavad olema krediidilepingus sõnaselgelt ära nimetatud ning selleks ei piisa sellest, et tarbija saab need lepingutingimusi analüüsides ise välja selgitada.

Kohtukulud

65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, mida on muudetud komisjoni 14. novembri 2011. aasta direktiiviga 2011/90/EL, artikli 10 lõike 2 punkti c**

   tuleb tõlgendada nii, et

   krediidilepingus ei pea tingimata sõnaselgelt ära märkima lepingu kestust, kui selle lepingu tingimused võimaldavad tarbijal selle kestuse raskusteta ja kindlalt välja selgitada.

2. **Direktiivi 2008/48, mida on muudetud direktiiviga 2011/90, artikli 10 lõike 2 punkti g**

   tuleb tõlgendada nii, et

krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused peavad olema krediidilepingus sõnaselgelt ära nimetatud ning selleks ei piisa sellest, et tarbija saab need lepingutingimusi analüüsides ise välja selgitada.

Allkirjad